

JOHN PIPER

**GELD,
SEKS EN
MACHT**

LEVEN IN HET LICHT

UITGEVERIJ **KOK** UTRECHT

Oorspronkelijke titel: *Living in the Light: Money, Sex & Power*

John Piper © Desiring God Foundation, 2016

Oorspronkelijke uitgever: The Good Book Company

© 2017 Uitgeverij Kok – Utrecht

Nederlandse vertaling Margriet Visser-Slofstra

Omslagontwerp Patrick Staal

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 435 2794 1

ISBN e-book 978 90 435 2795 8

NUR 707

Tenzij anders vermeld zijn de Bijbelteksten geciteerd uit de NBV 2004.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inleiding

God heeft geld, seks en macht niet bedacht en in het leven geroepen als verleiding. Hij had er goede bedoelingen mee.

Geld, seks en macht bestaan omwille van Gods geweldige bedoelingen voor de mens. Ze vormen geen omwegen op weg naar God verheffende vreugde. Samen met de rest van Gods goede wereld vormen ze de weg zelf. Aan de hand van geld, seks en macht kunnen wij Gods toegevoegde waarde laten zien.

Het doel van dit boek is om te laten zien hoe dat gebeurt. Daarom ga ik in op het potentieel dat geld, seks en macht bieden en op de valkuilen die ermee gepaard gaan. Welke gevaren moeten uit de weg worden geruimd? Wat is het potentieel dat moet worden benut?

De belangrijkste stelling in dit boek is tweeledig. Als eerste stel ik dat geld, seks en macht, die in eerste instantie Gods goede gaven voor de mensheid waren, een gevaar zijn gaan vormen omdat alle mensen Gods glorie hebben ingewisseld voor beelden (Rom. 1:23). Als tweede stel ik dat geld, seks en macht tot hun God

verheerlijkende plaats hersteld zullen worden door de redding – de grote bevrijding van alle zonde, ziekte en zorg – die God dankzij Jezus Christus in de wereld heeft gebracht.

Zonder die redding geven wij allen de voorkeur aan andere dingen boven God. Dat is nu eenmaal onze aard. Wanneer we de tijd nemen dat te overdenken, beseffen we hoe beledigend dat voor God is. Het verkiezen van wat dan ook boven God is feitelijk een moreel schandaal – en daarmee een eeuwige dreiging voor onze ziel. Deze voorkeur voor wat dan ook ten koste van God maakt ons niet alleen kapot, het leidt ook tot een diepgaande vervorming van al het goede in de wereld, waaronder geld, seks en macht.

De hele schepping was bedoeld om de geweldige schoonheid en de grote waarde van God over te brengen (Ps. 19:1; Rom. 1:20-23). God schiep de wereld voor zijn majesteit (Jes. 43:7). Hij schiep de wereld om te worden verhoogd door de wijze waarop zijn schepselen in Hem hun grootste voldoening vinden. Geld, seks en macht bestaan uiteindelijk om te laten zien dat God begeerlijker is dan geld, seks en macht. Paradoxaal genoeg is dat hoe ze de meeste voldoening schenken.

Dit alles werd bij de zondeval tenietgedaan – door de eerste grote dwaasheid om God in te ruilen voor andere dingen. Wanneer God in ere wordt hersteld als de hoogste waarde voor het mensenhart vinden geld, seks en macht hun God verheerlijkende plaats in het leven. Alles hangt af van wat wij het waardevolst vinden. Wat is onze grootste schat? Wat geeft ons de meeste voldoening? Wanneer God in onze geest en in ons hart – in onze gedachten en onze emoties – die plek inneemt, dan gaan geld, seks en macht hun ware en prachtige positie innemen.

Deze nieuwe levensordening, met Gods glorie in het middelpunt, blijkt onze ziel (hoewel die op veel manieren wordt belaagd) de

meeste voldoening te geven, blijkt het beste te zijn voor de wereld (hoewel die dat niet altijd zo ziet) en blijkt God de meeste eer te bewijzen. Wij zijn tevreden. De wereld is ermee gebaat. En God wordt verheerlijkt. Daar zijn geld, seks en macht voor bedoeld. En daar gaat dit boek over.

1

Definities en grondbeginselen

Wat bedoel ik eigenlijk met 'geld, seks en macht'?

Kost het moeite iets te definiëren, dan wijst dat er vrijwel altijd op – daar ben ik inmiddels wel achter – dat het onderwerp in kwestie slechts het topje van de ijsberg is. We dachten met geld te maken te hebben – met biljetten en munten. In werkelijkheid gaat het om de genietingen en voordelen die met geld te koop zijn, of om de status die geld ons kan geven. En vervolgens beseffen we dat het daar niet bij blijft, want daaronder liggen begerigheid, hebzucht, angst en hunkering naar veiligheid, prestige of macht. Maar nog steeds hebben we de bodem niet bereikt, omdat de Bijbel ons een andere werkelijkheid leert – een gesteldheid van het hart – die verder reikt dan al die zonden.

Wij beseffen – enkel en alleen door onze poging om te definiëren waar we het over hebben – dat dit onderwerp genaamd geld, seks of macht lijkt op dat gedeelte van de ijsberg dat boven het water uitsteekt. Dat deel is niet het probleem. Het deel dat we kunnen zien, brengt onze boot niet tot zinken. De enorme, pun-

tige, gekartelde richels vol zonde onder de waterlijn scheuren de boeg open en doen ons op de zeebodem belanden.

Maar toen ik de definities van geld, seks en macht samen met een paar wijze vrienden overdacht (tijdens de periode waarin ik deze hoofdstukken voorbereidde), realiseerde ik me ineens dat ik juist een beeld heb gebruikt dat het hele onderwerp in een negatief licht zet, en dat ik een meer fundamentele werkelijkheid over het hoofd heb gezien.

Ijsbergen of drijvende eilanden?

Hoe zit het met geld dat we gebruiken om zendingswerk te steunen of een cadeau voor een vriend te kopen? Hoe zit het met de onderliggende goedgeefsheid die daaruit spreekt? En hoe zit het met het hart waar die gulheid uit voortvloeit? De slechte boom brengt slechte vruchten voort – maar hoe zit het met de goede boom die goede vruchten voortbrengt (Mat. 7:16-19)? Geld, seks en macht blijken niet altijd een ijsberg te zijn die onze boot doet zinken. Misschien zijn het wel drijvende eilanden vol voedsel wanneer de voorraden aan boord uitgeput raken, of brandstof wanneer we stil komen te liggen, of de meest bijzondere vruchten om ons saaie scheepsdiet te veraangemen.

Met andere woorden, een andere fundamentele werkelijkheid om onder ogen te zien is dat geld, seks en macht van meet af aan gaven van God zijn – goede gaven van God. En als ze ons tot zinken brengen, dan komt dat niet omdat God ons slechte geschenken heeft gegeven; dan komt dat omdat er in ons iets gebeurd is waardoor genadegaven in zondige instrumenten zijn veranderd, in altaren en wierook in de tempel van trots.

We moeten het eerst hebben over de definities die ons inzicht geven in bepaalde fundamentele waarheden die veel diepgaander – en veel groter – zijn dan de gevaarlijke ijsbergen of de drij-

vende schateilanden geld, seks en macht. Daar gaat het eerste hoofdstuk over – definities en grondbeginselen.

In de hoofdstukken twee tot en met vier richten we ons vervolgens op de specifieke gevaren van geld, seks en macht (de ijsbergen). In hoofdstuk vijf en zes concentreren we ons op de manier waarop het evangelie ons van de ijsbergen bevrijdt en ons de vrijheid geeft om te genieten van de specifieke mogelijkheden (de schateilanden) die geld, seks en macht bieden wanneer wij die inzetten voor Christus verheffende liefde en aanbidding. Dit is dus de bedoeling: definities en grondbeginselen. Gevaren en hoe die te verslaan. Mogelijkheden en hoe die te gebruiken. Definiëren. Verslaan. Inzetten.

Geld: definitie en grondbeginsel

We beginnen met geld. Geld, in de eenvoudigste vorm, is een betaalmiddel. Het kan van papier of van metaal zijn; in andere culturen worden misschien stenen gebruikt of, zoals bij ons, elektronische transacties. Dit betaalmiddel functioneert als een cultureel bepaalde vertegenwoordiging van bepaalde hoeveelheden waarde, zodat het betaalmiddel kan worden gebruikt om iets te verkrijgen, door het te besteden, weg te geven of te houden.

Het betaalmiddel zelf is een goed Godsgeschenk dat je ten goede of ten kwade kunt aanwenden. Je kunt het uitgeven om iets te verkrijgen waar jij waarde aan hecht, iets als eten, een cadeau, een lot of een prostituee. Je kunt het weggeven aan een doel dat jij belangrijk vindt, zoals een jong iemand die zendingswerk gaat doen of aan iemand die jou chanteert om hem zijn mond te laten houden of om met behulp van smeergeld een baan te bemachtigen. Of je bewaart het om iets van waarde te versterken, zoals de zekerheid van een vette spaarpot, of je spaart voor een toekomstige aankoop om schulden te vermijden.

Met andere woorden, geld – de symbolische vertegenwoordiging van bepaalde hoeveelheden waarde – wordt een morele kwestie op grond van het feit of je met dit Godsgeschenk iets goeds of fouts nastreeft. Je kunt het goede nastreven, en je kunt het slechte nastreven. Je kunt het gebruiken om te laten zien dat je geld belangrijker vindt dan Christus. Of je kunt het gebruiken om te laten zien dat je Christus hoger acht dan geld.

Dit betekent dat het betaalmiddel op zich niet de kwestie is waarmee wij worstelen. Er is iets heel anders aan de hand, iets wat verder gaat dan rijkdom of armoede – verder dan hebzucht of gulheid. Samengevat kan gezegd worden dat geld een cultureel symbool is waarmee wij laten zien wat wij waardevol vinden. Het is een middel aan de hand waarvan wij aangeven waar onze schat zich bevindt; wie onze schat is. Het gebruik van geld is een daad van verering – van Christus of van iets anders.

Seks: definitie en grondbeginsel

Met ‘seks’ bedoel ik het ervaren van erotische prikkelingen, het proberen te bereiken van de ervaring of het proberen te geven van de ervaring. Met deze omschrijving bedoel ik te zeggen dat seks in al deze opzichten een goed Godsgeschenk is. Het ervaren van seksuele prikkelingen, dat graag willen ervaren of graag willen geven: alle drie zijn Gods goede gaven, waar we op zijn bestemde manier van mogen genieten of die we kunnen aanwenden ten nadele van onszelf.

Op drie punten wil ik graag iets verhelderen. Allereerst weet ik dat het woord ‘seksueel’ in bredere zin kan worden gebruikt dan hier. Een man en vrouw kunnen bijvoorbeeld diepgaande en goede gesprekken voeren of samen activiteiten ondernemen die seksueel zijn in de zin dat zij een vrouw en hij een man is, zonder dat die gesprekken en activiteiten een erotisch element bevatten.

Wel zijn ze doortrokken van subtiele geneugten die niet identiek zijn aan onze seksualiteit maar een aanvulling daarop zijn. Dit is waar, en dat is geweldig. Maar daar heb ik het hier niet over. Beperkingen zorgen ervoor dat het boek niet te lang wordt.

Een tweede punt dat ik wil ophelderen is dat ik denk aan een breed scala van seksuele activiteiten, van de meest terloopse en zelfs onopzettelijke prikkeling tot de meest intense en doelbewuste prikkeling. Een man kan licht erotische gedachten hebben over een vrouw die de zang leidt, terwijl het niet haar bedoeling is dergelijke gedachten te veroorzaken. Of een vrouw heeft seksuele gevoelens voor een voorganger, en verlangt ernaar dat haar man meer spirituele hartstocht laat zien. Die voorganger heeft noch de bedoeling noch het verlangen dergelijke gedachten op te wekken. Al die ervaringen schaar ik hier onder het woord 'seks'.

En het laatste wat ik wil verhelderen, is dat seks, zoals ik dat bedoel, zich kan voordoen zonder dat het ook maar enig erotisch effect heeft, omdat degene die de ander probeert te prikkelen (bijvoorbeeld door hoe hij of zij zich kleedt of gedraagt) daar totaal niet in slaagt. Volgens mijn definitie wordt er aan 'seks' gedaan, maar beleeft niemand er seksueel genoeg aan.

De ervaring van erotische prikkelingen op zich, en de poging die te verkrijgen of te geven, kan een goed gebruik zijn van Gods mooie geschenk of niet meer dan een zelfzuchtig gebruik van de ander. Wat seks tot een deugd of een ondeugd maakt, is niet het genot, of het streven (om genot te geven of te krijgen), maar iets diepgaanders. Het heeft te maken met onderwerping aan het woord van God en de conditie van het hart. Daar moeten we naar kijken, willen we iets zinvol zeggen over de valkuilen en mogelijkheden van seks als goddelijk geschenk.

Macht: definitie en grondbeginsel

Macht is het vermogen om datgene te krijgen wat je wilt hebben. Dat vermogen kan te maken hebben met het feit dat je fysiek erg sterk bent; of dat je in een positie verkeert waarin je gezag hebt, zoals ouder, leerkracht, politieagent of congreslid. Het kan ook te maken hebben met het feit dat je meer geld hebt dan wie ook in de groep of dat je er mooi uitziet of een knap uiterlijk hebt.

Al die capaciteiten zijn goede gaven van God. Niet één daarvan hebben we aan onszelf of aan onze inspanningen te danken. God is de onbetwiste schenker van al die gaven. En al die capaciteiten om datgene te krijgen wat je graag wilt hebben, kunnen goed of fout gebruikt worden. Hoe jij jouw macht gebruikt, laat zien wat jij op het hart hebt, waar jij van houdt, wat jij waardevol vindt – wat jij vereert.

De gemene deler van geld, seks en macht

Misschien begint het te dagen waarom ik dit boek niet in drie afzonderlijke delen heb gesplitst: het eerste over geld, het tweede over seks en het derde over macht. De reden daarvoor is dat ze in de basis fundamenteel gelijk zijn. Het zijn manieren om te laten zien hoeveel God waard is in jouw leven of het zijn manieren om te laten zien hoeveel andere dingen jou waard zijn. De manier waarop jij denkt, voelt en je gedraagt ten aanzien van geld, seks en macht zet de schat in je hart – God of iets wat God heeft gemaakt – in de etalage.

- Macht is een capaciteit om iets waar je waarde aan hecht na te streven.
- Geld is een cultureel symbool dat kan worden ingewisseld voor iets waar je waarde aan hecht.
- Seks, en het najagen ervan, is een van de geneugten waar mensen waarde aan hechten.